

החוג לחינוך, החוג ללקויות למידה
והמרכז לחינוך אורייני באקדמית
גליל מערבי מתכבדים להזמין אתכם
לכנס השנתי:

**למידה,
לקויות למידה,
הפרעת קשב
ומה שביניהן**

22.03.21

יום ב', 22.3.21 ט' בניסן, תשפ"א

בין השעות 9:00-15:00

הכנס יתקיים בזום

**חוברת
תקצירים**

.....
החוג לחינוך ולקויות למידה והמרכז לחינוך אורייני
באקדמית גליל מערבי
מתכבדים להזמין אתכם לכנס השנתי

למידה, לקויות למידה, הפרעת קשב ומה שביניהן

.....
יום ב', 22.3.21 ט' בניסן, תשפ"א

בין השעות 9:00-15:00

.....
הכנס יתקיים בזום

תכנית הכנס

התכנסות	9:00-9:15
ברכות	9:15-9:30
פרופ' נסים בן דוד, נשיא האקדמית גליל מערבי פרופ' ורד וקנין - נוסבאום, ראשת החוג לחינוך, האקדמית גליל מערבי ד"ר מיירי שריד, ראשת החוג ללקויות למידה, האקדמית גליל מערבי	
מושב 1: הפרעת קשב	
מה למדנו על הפרעת קשב בתקופת הקורונה	9:30-10:00
ד"ר גיל מאור, החוג לחינוך, ראש אשכול לקויות למידה, האקדמית גליל מערבי	
הפרעת קשב ו"הבנות האבודות"	10:00-10:40
פרופ' איתי בורגר, נירולוג ילדים, ביה"ח האוניברסיטאי אסותא, אשדוד הפקולטה למדעי הבריאות אוניברסיטת בן-גוריון	
גישת Cog-Fun לילדים עם ADHD	10:40-11:20
ד"ר רותי בר-אילן טראוב, מרפאה בעיסוק, מרצה בביה"ס לריפוי בעיסוק, הפקולטה לרפואה, האוניברסיטה העברית	
הפסקה	11:20-11:40
מושב 2: קשב, קריאה ושפה זרה	
קשב סלקטיבי וקריאה בקרב בוגרים עם דיסלקסיה: מחקר ליישום	11:40-12:20
ד"ר שי מנשה, החוג לחינוך, מכללת תל חי ומכללת בית ברל	
כמה אפשר לחכות? הוראת אנגלית לילדים עם לקויות למידה	12:20-13:00
ד"ר אירית דאלי, מייסדת מרכז ללימוד אנגלית "הצוללת הצהובה", מומחית ללקויות למידה והוראה מותאמת באנגלית	
נדבק או נבדק? סוגי דיסלקסיות ואיך הם מתבטאים בשפות שונות	13:00-13:40
פרופ' נעמה פרידמן, נירופסיכולוגית של השפה, בית הספר לחינוך ובית הספר סגול למדעי המוח של אוניברסיטת תל אביב	
הפסקה	13:40-13:55
סדנה, משחוק בהוראה מקוונת	13:55-14:40
גב' מור קנדי, משחקולוגית חינוכית דיגיטלית, מכללת אחוזה	

דבר ראשת החוג לחינוך פרופ' ורד וקנין נוסבאום

הפרעת קשב ולקויות למידה הן מהתופעות הקליניות שנדונות לעיתים קרובות בספרות המדעית. למרות המחקר המפותח בתחום, ישנם עדיין סימני שאלה רבים וקיימת הטרגוניה גדולה בין ילדים עם ליקויי למידה. ככל שאנו לומדים יותר על הפרעת קשב ועל לקויות למידה, כך מתעוררות אצלנו שאלות ותהיות נוספות אותן יש ללמוד ולחקור, הכנס, המאורגן על-ידי אשכול לליקויי למידה באקדמית גליל מערבי, עוסק כמידי שנה, בהיבטים מגוונים של לקויות למידה והפרעת הקשב ובקשר שבין שתי התופעות. במהלך הכנס יתקיימו הרצאות מרתקות המיועדות לסטודנטים, הורים, מורים, ואנשי מקצוע מתחום-האבחון והטיפול, בניסיון להביא לשיפור דרכי ההתמודדות עם לקויות למידה והפרעת קשב.

בכנס יידונו היבטים שונים של הפרעת הקשב ודרכי ההתמודדות איתה, לקויות למידה והקשיים המיוחדים לרכישת האנגלית כשפה זרה, היבטים רגשיים של לקויות למידה ועוד. דיון בנושאים חשובים אלה מאפשר לבחון את דרכי ההתמודדות עם הקשיים המגוונים שתלמידים, הורים, אנשי חינוך ובעלי מקצוע חווים ביום יום.

פרופ' ורד וקנין-נוסבאום, ראשת החוג לחינוך והמרכז לחינוך אורייני, באקדמית גליל מערבי. עוסקת במחקר בתחום ליקויי לקריאה והפסיכולוגיה של השפה והקריאה בעברית. מחקריה עוסקים גם בקשר שבין התפתחות המודעות המורפולוגית לבין הישגי הקריאה של ילדי בית הספר היסודי. בנוסף, עוסקת פרופ' וקנין-נוסבאום בפרויקטים חינוכיים התנדבותיים שמטרתם למנוע ולצמצם קשיים בקריאה על-ידי טיפוח והעשרת שפה ועל-ידי יישום תכניות התערבות מתאימות.

מה למדנו על הפרעת קשב בתקופת הקורונה

ד"ר גיל מאור

בשנה האחרונה מתמודד העולם עם מגיפה שנגרמה מהתפשטות נגיש הקורונה (Covid-19). מציאות זו חייבה א כולנו לבצע שינויים באורך החיים הטבעי שלנו, במהירות, ללא התראה מוקדמת וללא ידיעה ברורה מתי תסתיים תקופת זו. מציאות זו פוגעת גם ילדים, נוער ומבוגרים שלהם מוכנות נירולוגית ייחודית שנובעת מהפרעת קשב. בשנה האחרונה נערכו סדרה של מחקרים חשובים שהוצגו בכנס האחרון של החברה הישראלית להפרעת קשב על ההשלכות של קורונה על הפרעת קשב, ובכלל זה – מגמות תחלואה, מגמות תחלואה קשה, התמודדות עם הפרות של חוקי סגרים והתמודדות יומיומית עם למידה מרחוק. בהרצאה אסקור את המחקרים המרכזיים בתחום ואציג נתוני מחקר שערכתי על למידה מקוונת בקרב תלמידים וסטודנטים עם הפרעת קשב. ממצאי המחקר מפתיעים – תלמידי תיכון רבים מעדיפים למידה מקוונת מלמידה בכיתה. נדון בהשלכות היישומיות של הממצא להתנהלות עם בני נוער אלו לאחר הקורונה.

אודות המרצה

ד"ר גיל מאור (Ph.D), מרצה בחטיבה ללקויי למידה באקדמית גליל מערבי. סוציותרפיסט, פסיכותרפיסט ומטפל CBT, מנתח התנהגות במשרד החינוך. התמחות במערכת הקשב והשפעתה על ההתפתחות הרגשית והחברתית של ילדים, נוער ומבוגרים בעלי הפרעת קשב וריכוז.

הפרעת קשב ו"הבנות האבודות" פרופ' איתי ברגר MD

הפרעת קשב היא הליקוי הניורולוגי-התפתחותי השכיח ביותר בגיל הילדות. ההנחות המקובלות היום בציבור כמו גם הנחיות האיגודים המקצועיים בנוגע לאבחון/טיפול בהפרעת קשב יוצאות מנקודת הנחה כי ההפרעה נפוצה יותר בקרב בנים. השיקול של מין (gender) המטופל לא נחשב כגורם בעל השפעה ניכרת בתהליך האבחון או בנוגע לגישה הטיפולית.

בפועל בנות מהוות קבוצה "אבודה" בקרב מאובחני ומטופלי הפרעת קשב: רוב המחקרים בנוגע לגישה האבחונית, כמו גם רוב המחקרים הגנטיים, מחקרי ההדמיה, המחקרים הניורו-ביולוגיים והמחקרים העוסקים בגישה הטיפולית בהפרעת קשב כוללים רוב מוחלט של בנים.

לפיכך, יש לקחת בחשבון כי אנשי מקצוע המטפלים בהפרעת קשב צפויים לעמוד בפני אבחון חסר בקרב בנות, יחד עם חוסר במידע רלבנטי ועליהם לשקול גורמים נוספים שאינם נלקחים בחשבון כעת.

בהרצאה זו נעסוק במידע המצוי בידנו כיום בנוגע להפרעת קשב בבנות, החל מהבסיס הניורו-ביולוגי-גנטי וכלה בגישה לאבחון ולטיפול הלוקחת את מין הנבדק/ת בחשבון. אנו יוצאים מנקודת הנחה כי הבנה טובה יותר של השפעת מין המטופל על המנגנונים המולקולריים הגורמים להפרעת קשב תשפר את יכולת האיתור, תחדד את הגישה האבחונית ותמצא דרכים יעילות ומתאימות יותר לטיפול בבנות עם הפרעת קשב.

אודות המרצה

פרופ' איתי ברגר, MD, פרופ' חבר (עמית), ביה"ס לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית, האוניברסיטה העברית ירושלים.

מומחה בניורולוגיה של הילד והתפתחותו, מנהל ניורולוגיה ילדים, ביה"ח האוניברסיטאי אסותא-אשדוד, הפקולטה למדעי הבריאות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

גישת Cog-Fun לילדים עם ADHD ד"ר רוני בר-אילן טראוב

ADHD הינה אבחנה נירו-התפתחותית המאופיינת בלקות בתפקודי הניהולי וביכולת לוויסות עצמי, עם השלכות תפקודיות רבות בחיי היום יום. כאבחנה שמקורה נירו-ביולוגי ועל פי רב תורשתי, במשפחות רבות יש יותר מאדם אחד המתמודד עם האבחנה, מה שהופך את התפקוד המשפחתי למורכב יותר. ההתמודדות עם דרישות וציפיות משתנות, חדשות ומאתגרות, ותפקידי חיים שהולכים ומתווספים, מצריכה אדפטציות של האדם לאורך חייו. לפיכך, נדרש מענה מותאם, יעיל ומבוסס מחקרית בשלבי חיים שונים.

Cog-Fun™ הינה גישת טיפול קוגניטיבית-תפקודית לאנשים עם הפרעת קשב (ADHD), שפותחה ונחקרת בביה"ס לריפוי בעסוק באוניברסיטה העברית וראיות מחקר רבות תומכות ביעילותה. בהתאם לאופייה הכרוני של האבחנה, פותחו שלושה פרוטוקולים הפונים לאתגרים הייחודיים לקבוצות הגיל השונות- ילדים, מתבגרים ומבוגרים.

התוצר של Cog-Fun™ מכוון לניהול עצמי, ניהול בריאות מיטבית וקידום רווחה ואיכות חיים של האדם ומשפחתו. בטיפול Cog-Fun™ מושם דגש על קידום מודעות לאבחנה והשלכותיה, לאתגרים הייחודיים לפרט בתפקודים הניהוליים, לעוצמות ולמשאבים שיש לאדם ומשפחתו, לצד פיתוח אסטרטגיות ניהוליות שעוקפות/מפצות על הקושי בתפקודים הניהוליים. בד בבד נעשה חקר מדויק של שימוש במשאבים חיצוניים והתאמות במטלות ובסביבות. אלו מתורגלים בעיסוקים משמעותיים ומכוונים לקידום השגת מטרות תפקודיות ובניית תחושת מסוגלות וזהות עיסוקית.

אודות המרצה

ד"ר רוני בר-אילן טראוב (Ph.D), מרצה וחוקרת בבית הספר לריפוי בעיסוק של האוניברסיטה העברית - הפקולטה לרפואה. מנהלת תכניות הכשרה ומדריכה בכירה של שיטת התערבות Cog-Fun™ לילדים עם ADHD. במסגרת המעבדה לליקויים נירו-קוגניטיביים בהקשר, בראשות פרופ' עדינה מאיר, היא עוסקת בפיתוח כלים ופרוטוקולים להתערבות טיפולית עם ילדים, נוער ומבוגרים המתמודדים עם ליקויים נירו-התפתחותיים.

קשב סלקטיבי וקריאה בקרב בוגרים עם דיסלקסיה: ממחקר ליישום.

ד"ר שי מנשה

Spatial selective attention and asynchrony of cognitive systems in adult dyslexic readers: an ERPs and behavioral study.

Shay Menashe

The aim of this study was to gain additional knowledge about the asynchrony phenomenon in developmental dyslexia, especially when spatial selective attention is manipulated. Adults with developmental dyslexia and non-impaired readers underwent two experimental tasks, one including alphabetic stimuli (pre-lexical consonant–vowel syllables) and the other containing non-alphabetic stimuli (pictures and sounds of animals). Participants were instructed to attend to the right or left hemifields and to respond to all stimuli on that hemifield. Behavioral parameters and event-related potentials were recorded. The main finding was that the dyslexic readers demonstrated asynchrony between the auditory and visual modalities when alphabetic stimuli were presented on the right hemifield. These results suggest that intact reading is linked to a synchronized auditory and visual speed of processing even when spatial selective attention is manipulated. The findings of the current study are discussed in terms of asynchrony between modalities as a neurocognitive marker in developmental dyslexia.

אודות המרצה

ד"ר שי מנשה, מרצה וחוקר במכללה האקדמית תל חי
ובמכללת בית ברל.

כמה אפשר לחכות? הוראת אנגלית לילדים עם לקויות למידה ד"ר אירית דאלי

בכל יום אנחנו נחשפים לאין סוף מידע באנגלית: החל בשמות מותגים ואתרים כמו "FOX" ו-"Facebook", כתובות מייל, סרטים, שירים וכלה במאמרים אקדמיים.

באותה השעה סיכוייהם של כמעט 10% מתוך תלמידי החינוך הרגיל לרכוש אנגלית ברמה הנדרשת הם נמוכים מאוד. מי הם אותם התלמידים? בטח כבר ניחשתם - הם התלמידים עם לקויות הלמידה והקשב. ההנחה הבסיסית של משרד החינוך היא כי רכישת שליטה מלאה בשפה העברית כשפת האם היא תנאי מקדים והכרחי לרכישת אנגלית כשפה נוספת. כלומר, ילד שמתקשה לרכוש עברית כהלכה לעולם לא ירכוש אנגלית?

הרצאתה של אירית דאלי, מייסדת "צוללת צהובה", מרכז לימוד אנגלית לילדים ומומחית ללקויות למידה תעסוק בהוראת אנגלית ללקויות למידה במסגרת של גישת התערבות טיפולית, על פיה רכישת אנגלית עשויה להוות גורם חוסן מול קשיי למידה וקשיים רגשיים-חברתיים. על פי אירית דאלי, הקניה ורכישת אנגלית בשיטה המותאמת לצרכים של לקויות למידה, בשילוב עם רכישת מיומנויות חברתיות-רגשיות בקבוצות קטנות, אמורות להשתקף בשיפור הישגים לימודיים, תפקוד חברתי חיובי, יכולת הסתגלות למצבים הדורשים השקעת מאמץ והתמדה, ירידה בבעיות התנהגות ובמצוקה רגשית. לצד זה תגע ההרצאה בדרכי הנגשת אנגלית המותאמות ללקויות למידה.

אודות המרצה

ד"ר אירית דאלי, מייסדת מרכז ללימוד אנגלית "הצוללת הצהובה", מומחית ללקויות למידה והוראה מותאמת באנגלית

נדבק או נבדק? סוגי דיסלקסיות ואיך הם מתבטאים בשפות שונות

פרופ' נעמה פרידמן

דיסלקסיה היא שם כללי למגוון ליקויים בקריאה. כיום ידועים סוגים שונים של דיסלקסיה שלכל אחד מהם מאפיינים שונים וסוגי טעויות שונים, אשר נגרמים מליקויים במרכיבים שונים בתהליך הקריאה. בהרצאה יוצג תהליך הקריאה התקין והדיסלקסיות השונות שיכולות להיגרם מליקויים במרכיבים השונים של התהליך. מלבד סוג הדיסלקסיה, מקור נוסף להבדלים בין קוראים שונים עם דיסלקסיה הוא מאפייני השפה ומערכת הכתב. יוצגו כמה דוגמאות לאופן שבו אותה דיסלקסיה בדיוק מתבטאת בשפות עם מאפיינים שונים.

אודות המרצה

פרופ' נעמה פרידמן, היא נירופסיכולוגית של השפה החוקרת שפה ומוח. היא ראש מעבדת שפה ומוח, ראש מעבדת ליזלוטה אדלר לחקר התפתחות הילד, ומופקדת קתדרת ברנקו-וייס להתפתחות הילד בביה"ס לחינוך ובביה"ס סגול למדעי המוח באוניברסיטת תל אביב. מחקריה עוסקים בליקויי תחביר, בליקויי שליפה, בדיסלקסיות ודיסגרפיות בשפות שונות, לאחר פגיעה מוחית ובפגיעות התפתחותיות, וכן ברכישת שפה ובהדמיה מוחית של שפה וקריאה.

משחוק בהוראה מקוונת

גב' מור קנדי

הסדנא נבנתה על מנת לתת לסטודנטים משחקים וידע על משחוק שייסיעו להם לגוון באופן לימוד השיעורים. באמצעות המשחוק והכלים שילמדו, המשתתפים יוכלו לבנות מערכי שיעור חווייתיים המערבים את כלל המשתתפים ובכך להעלות את רמת העניין, קבלת הידע ורכישת המיומנויות במהלך השיעורים. נכיר משחקים וכלים פשוטים ומגוונים ליצירת מעורבות לומדים, נשחק ונבין את יתרונות המשחק בהוראה מקוונת, נבצע סיעור מוחות ולמידת עמיתים בנושא משחקים

אודות המרצה

גב' מור קנדי, משחקולוגית חינוכית דיגיטלית בעלת M.ED בחינוך מיוחד ומומחית בהערכה ובטיפול בלקויות למידה, יזמת חינוכית, מרצה במכללת אחווה ובסדנאות והשתלמויות בנושאי כלים דיגיטליים, משחוק וחינוך מיוחד.

לעמוד הכנס:

wgalil.ac.il
*9513

האקדמית גליל מערבי
Western Galilee College